

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA**

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Pastabų ir pasiūlymų įvertinimas
1.	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2018 m. lapkričio 7 d. raštas Nr. (23.2-55)SD-5856	<p>Pažymime, kad šiuo metu galiojanti tvarka (kai valstybinio socialinio draudimo įmokos neskaičiuojamos nuo pagal pasirinkimo sandorius gaunamų akcijų, jeigu teisė į akcijas darbuotojams suteikiama ne anksčiau kaip po 3 metų) yra optimali, todėl nepritariame Įstatymo projektui dėl toliau nurodytų priežasčių:</p> <p>1. Vadovaujantis tarptautine praktika Lietuva nėra vienintelė šalis, kuri taiko panašius kriterijus pasirinkimo sandoriams, pavyzdžiui, socialinio draudimo įmokos neskaičiuojamos ne anksčiau kaip po 3 metų Jungtinėje Karalystėje, Estijoje, Ispanijoje ir t.t.</p>	<p><i>Neatsižvelgta.</i></p> <p>1992 m. liepos 27 d. Europos Komisijos rekomendacijoje dėl darbuotojų dalyvavimo bendrovės pelne ir rezultatuose (įskaitant dalyvavimą kapitale) remimo (toliau Rekomendacijos 92/443/EEC), Europos Sąjungos valstybės narės yra skatinamos prisidėti prie darbuotojų finansinio dalyvavimo bendrovės valdyme schemų įgyvendinimo praktikoje palengvinimo. Nagrinėjant kitų valstybių patirtį pasirinkimo sandorių srityje, pastebima, kad valstybės, kurios taiko 3 metų pasirinkimo sandorio išlaikymo reikalavimą, pasirinkimo sandorio vertės neapmokestina nei gyventojų pajamų mokesčiu, nei socialinio draudimo mokesčiu (pvz., Lenkija, Jungtinė Karalystė, Švedija ar Estija). Prancūzija ir Švedija įvedė lengvatas, siekdamas paskatinti startuolių kūrimąsi, užkirsti kelią startuolių perkėlimui į Londoną ar Berlyną. Prancūzijoje yra nustatytas 2 metų, Rumunijoje – 1 metų pasirinkimo sandorio išlaikymo reikalavimas, o keletas valstybių taiko „darbo sutarties trukmės“ reikalavimą (t. y. darbo sutarties su pasirinkimo sandorį sudariusiu darbdaviu išsaugojimą konkretų metų skaičių).</p>

		<p>2. Įstatymo projektu siūlomi pokyčiai turėtų įtakos ne tik startuoliams ir jų plėtrai, tačiau taip pat ir kitiems subjektams, todėl svarstyтина, ar tokiu būdu nebūtų sudaromos prielaidos vengti mokesčių, ko pasekmėje, mažėtų ir pačių darbuotojų socialinės garantijos.</p>	<p>Neišlaikius pasirinkimo sandorių ilgiau nei 2 metus, darbuotojas turės mokėti socialinio draudimo mokestį. Todėl nebus prarandamos įplaukos.</p> <p>Patrauklesnė pasirinkimo sandorių apmokestinimo tvarka sukurtų sąlygas ir suteiktų įrankių pritraukti ir išlaikyti darbuotojus neskatinant rinktis užsienio jurisdikcijas, didintų šalies konkurencingumą.</p> <p>Priimti Įstatymų projektai turės teigiamos įtakos verslui bei Lietuvos konkurencingumo augimui, nes padidins galimybes pritraukti aukštesnės kvalifikacijos darbuotojų iš užsienio ir sustiprins verslo konkurencingumą, bus paskata kurtis inovatyviems, į spartų augimą orientuotiems verslams.</p> <p>Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės yra nurodžiusi, kad pasirinkimo sandorio, dar kitaip vadinamo akcijų opcionu, suteikimo darbuotojams paskirtis, <i>inter alia</i>, yra pritraukti aukštos kvalifikacijos ir talentingus darbuotojus dirbti į įmonę, taip pat išlaikyti darbuotojus įmonėje nustatant opcionų įvykdymo terminus (pvz., Mokestinių ginčų komisijos 2007 m. gruodžio 27 d. sprendimas „Dėl UAB „Bitė Lietuva“ 2007 m. spalio 18 d. skundo“ Nr.S-251(7-232/2007)). Pabrėžtina, kad aukštos kvalifikacijos darbuotojo indėlio rezultatui pasiekti reikia apie vienų metų, todėl šiuo metu nustatytas 3 metų teisių perdavimo (angl. <i>vesting conditions</i>) laikotarpis yra per ilgas ir nėra argumentuotai pagrįstas. Pasirinkimo sandorių įgyvendinimas sietinas ne tik su laikotarpiu, bet ir su konkrečių rezultatų pasiekimu. Sutrumpinus nagrinėjamą laikotarpį iki 2 metų, darbuotojai vis tiek turės išdirbti tam tikrą laiką ir pasirinkimo sandoris atliks lojalumo skatinimo funkciją, o teisių perdavimo laikotarpio sutrumpinimas patenkins rinkos poreikius, leis pasiekti didesnę konkurencingumą.</p>
--	--	--	---

			<p>Įmonėms, kurios siekia taikyti pažangesnę valdymo praktiką, atsiranda galimybė bendrovės akcijas naudoti kaip motyvavimo priemonę darbuotojams. Įmonė, turinti spartaus augimo potencialą, pasiūlusi potencialiam darbuotojui pasirinkimo sandorį, neabejotinai padidina savo galimybes pritraukti ir išlaikyti šiuos darbuotojus. Opcionais dažniausiai skatina tik pažangiausios įmonės, o jie suteikiami dažniausiai tik vadovaujančioms pozicijoms – asmenims, kurie daro didžiausią įtaką įmonės vertei. Kiekvienas tokių opcijų turintis darbuotojas bus suinteresuotas įmonės vertės kilimu, lygiai taip pat, kaip ir turėdamas tos įmonės akcijų.</p> <p>Pažymėtina ir tai, kad siekiant prielaidų vengti mokesčių, apeiti akcijų pardavimo sandorius, visi apsimestiniai sandoriai gali būti sėkmingai ginčijami bendrosiomis antivengiminėmis taisyklėmis „turinys prieš formą“ (mokesčio apskaičiavimas taikant turinio viršenybės prieš formą principą). Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje pažymėta, kad mokesčiai turi būti apskaičiuojami sąžiningai, kad draudžiama mokesčio įstatymo nustatytą prievolę pažeisti piktnaudžiavimu, kad esant piktnaudžiavimui mokesčio administratorius, nustatydamas mokesčio bazę, atkuria iškreiptas ir slepiamas aplinkybes, kad mokesčių mokėtojas turi konstitucinę pareigą sąžiningai mokėti mokesčius (Konstitucinio Teismo 2003 m. lapkričio 17 d. nutarimas).</p>
		<p>3. Atkreipiame dėmesį, kad nuo 2019 metų įsigalios nauji valstybinio socialinio draudimo įmokų tarifai: 2018 m. birželio 28 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 2, 4, 7, 8, 10, 23, 25 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymą, kuriame nustatyta, kad sujungiamos draudėjo ir apdraustojo socialinio draudimo įmokos, mažinamas socialinio draudimo įmokų</p>	<p>Įgyvendinant priimtus Įstatymų projektus pradžioje negautos mokesčių pavidalu lėšos sugrįš į valstybės biudžetą iš aktyvios verslo plėtos išaugus papildomų paslaugų paklausai, o vėliau, padidėjus naujų įmonių ir jų darbuotojų skaičiui, į valstybės biudžetą bus surenkama daugiau mokesčių.</p> <p>Svarbu ir tai, kad dabartinė Lietuvos mokesčių ir draudimo įmokų „našta“ gali turėti neigiamos įtakos analizuojamos darbuotojų skatinimo priemonės – darbuotojų opcijų</p>

	<p>tarifas (apdraustojo bendrasis socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokos tarifas yra 19,5 proc. dydžio, draudėjo bendrasis socialinio draudimo įmokos tarifas – 1,47 proc. dydžio). Atsižvelgiant į tai, jei teisė į akcijas darbuotojams būtų suteikiama anksčiau kaip 3 metų laikotarpiu, į Valstybinio socialinio draudimo biudžetą būtų sumokama mažesnė įmokų suma, lyginant su 2018 m.</p> <p>4. Lietuvoje veikiančios socialinio draudimo sistemos tikslas – garantuoti pajamas apdraustiesiems netekus darbingumo dėl ligos, motinystės, senatvės, netekto darbingumo ar kitais įstatymuose nustatytais atvejais. Socialinio draudimo sistema remiasi einamojo finansavimo, visuotinio ir solidarumo principais. Einamojo finansavimo principas reiškia, kad išmokos mokamos iš tuo metu dirbančių asmenų sumokėtų įmokų. Visuotinio principas reiškia, kad valstybinio socialinio draudimo įmokas privalo mokėti visi dirbantys asmenys, iš savo veiklos gaunantys draudžiamųjų pajamų, o solidarumo principas – kad dirbantys (aktyvią ekonominę veiklą vykdantys) ir tokiu būdu draudžiamųjų pajamų gaunantys asmenys prisideda prie socialinio draudimo lėšų kaupimo ir užsitikrina socialines garantijas. Todėl priėmus Įstatymo projektu siūlomą lengvatą, sumažėtų į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą surenkamos įplaukos.</p>	<p>įgyvendinimui praktikoje. Europos Sąjungos valstybėse narėse mokesčių „naštos“ prasme akcijų opcionai tampa itin patraukli darbuotojų skatinimo priemonė, nes jai įgyvendinti daugeliu atveju taikomos įvairios mokestinės lengvatos. Todėl Lietuvoje siūlytina keisti dabartinį teisinį reguliavimą, atsižvelgiant į Rekomendacijoje 92/443/EEC išdėstytus pasiūlymus, numatant atitinkamas lengvatas nurodytais klausimais (daugelis ES valstybių narių vadovaujasi Rekomendacijose 92/443/EEC įtvirtintomis gairėmis, numatydamos mokestinio pobūdžio lengvatas akcijų opcionams).</p> <p>Priėmus Įstatymų projektus valstybės biudžeto pajamų gavimas nukeliamas vėlesniam laikotarpiui, o dalies Valstybinio socialinio draudimo fondo pajamų gali būti netenkama, tačiau mokestinės naštos mažinimas darbuotojams (pasirinkimo sandorių turėtojams) turės teigiamą poveikį verslui, jo plėtrai, ypač startuolių veiklai (bus sukurta daugiau savarankiškų naujų įmonių ir darbo vietų).</p>
--	---	--